

Test zo slovenského jazyka a literatúry A

Ukážka 1:

L O P E J S K Ý K A M E Ň

Moje cesty sa začínajú a končia na Horehroní, tam, kde sa stretáva Lopejská dolina s Predanskou. Lopejský potok robí na konci doliny také esko, ako keď lyžiar brzdí po prudkom zjazde zo strmého svahu. Vo vnútri tej druhej zákruty leží kameň stretnutí. Je veľký ako batoh so senom, dokonale zasadnený do svojho lôžka. Pevný, vyrovnaný, pokojný. V ňom sa stretáva breh s vodou, obloha so zemou, hora s dolinou, chlad s teplom. Kamene predstavujú rôzne mystické zvieratá, vtáka fénixa, slona, ropuchu a jeleňa s chlapcom na chrbte. Ale hlavné dve sú korytnačka a bocian. Lopejský kameň je korytnačka, z panciera mu visí dlhý chvost z rias ako mudrcova brada. Je hlavou otočený k priezračnej ruke potoka, ktorá sa načahuje do doliny a odovzdáva mu všetky správy z mojich potuliek. Prídem z cesty, sadnem si na kameň a mlčky mu rozprávam to, čo on už dávno vie. A zdá sa mi, že som z neho nikdy neodišiel. Že som s ním, som v ňom, som on. A všetko, čo je dôležité, k nám príde nakoniec samo.

(Zdroj: Boris Filan: Bratislava: Ikar, a. s., 1999)

1. Z ukážky vyplýva, že autor je:

- A. maliar
- B. cestovateľ
- C. ekológ
- D. športovec

2. Lopejský kameň v ukážke je kameňom:

- A. delenia
- B. stretnutí
- C. pokoja
- D. rozlúčení

3. Podčiarknutá časť v teste znamená:

- A. autor sa vracia z potuliek
- B. autor odpočíva na oblúbenom mieste
- C. neobyčajnú spätosť s krajinou
- D. malebnosť Horehronia

4. V akom slohovom štýle je napísaná prevažná časť ukážky 1:

- A. informačný slohový postup
- B. opisný slohový postup
- C. rozprávací slohový postup
- D. výkladový slohový postup

5. Vo vete „Lopejský potok robí na konci doliny také esko, ako keď lyžiar brzdí po prudkom zjazde zo strmého svahu.“ sú tieto básnické prostriedky:

- A. personifikácia, pirovnanie
- B. metafora, epiteton
- C. epiteton, metonymia
- D. metafora, pirovnanie

6. Označte vetu, v ktorej je vlastné podstatné meno:

- A. VÝSKUMOM SLOVENČINY SA ZAOBERÁ AKADEMICKÝ ÚSTAV.
- B. VČERA SME NAVŠTÍVILI ZNÁME GYMNÁZIUM.
- C. VYHODNOTENIE SÚŤAŽE SA USKUTOČNILO NA OKRESNOM ÚRADE.
- D. PÁČILI SA NÁM OBRAZY V SLOVENSKEJ NÁRODNEJ GALÉRII.

7. Ktoré slovné druhy nie sú v uvedenej vete:

Predsedom Slovenskej národnej rady v roku 1848 sa stal Jozef Miloslav Hurban, civilnými členmi boli Ľudovít Štúr a Michal Miloslav Hodža.

(Zdroj: Dušan Haruštiak a kol.: Nad Tatrou sa blýska)

- A. spojka, častica, citoslovce
- B. príslovka, častica, citoslovce
- C. príslovka, predložka, citoslovce
- D. predložka, spojka , citoslovce

8. Označte frazeologickú jednotku, v ktorej je slovo *kaša* príslovkovým určením miesta:

- A. Kaša sa neje taká horúca, ako sa navarí.
- B. Musel ho t'ahat' z každej kaše.
- C. Vedel viac, ako len kašu dúchat'.
- D. Vraj si dobrej kaše navaril!

9. Označte abstraktné podstatné mená:

- A. boj, moc, hlad, čaj, hluk, kotúľ
- B. energia, lenivec, jachta, hrom, noha, obet'
- C. žial', plač, bolest', smiech, bôľ, pokoj
- D. mrak, kraj ,lúč, prach ,hokej, sila

10. Označte dvojčlennú želaciu vetu:

- A. Nech čakajú.
- B. Daj pokoj!
- C. Odstúp.
- D. Nečakaj ma!

Ukážka 2:

Ja sladké túžby, túžby po kráse
spievam ti peknou nadšený,
a v tomto duše mojej ohlase
svet môj je celý zavrený;
z výsosti Tatier ona mi svieti,
ona mi z ohňov nebeských letí,
ona mi svety pohýna;
ona mi kýva zo sto životov:
No centrom, živlom, nebom, jednotou
krás mojich moja Marína!

V krajoch velebných slovo božskosti
v jednej sa výšine javí,
v podobe tejto hlasy veľkosti
poddaným dolinám vraví:
Beda, kto v mori vidí len vodu,
kto nepočuje nemú prírodu,
kto v skalách vidí len skaly ! –
Zázrak je nemú počuť prírodu ? –
Dost' ráz ste sa vy, myšlienky rodu,
slepými zrakmi dívali ! –
(Zdroj: Andrej Sládkovič: Marína. Bratislava: Tatran, 1979)

11. Autor týchto veršov ospevuje krásu a vyznáva lásku:

- A. rodnej krajine
- B. žene svojho srdca
- C. rodnej krajine aj žene svojho srdca
- D. matke

12. Z formálneho hľadiska obsahuje táto ukážka:

- A. jednu strofu, dvadsať veršov
- B. dve strofy, dvadsať veršov
- C. dve strofy, desať veršov
- D. jednu strofu, desať veršov

13. Vyberte správnu rýmovú schému patriacu ukážke 2:

- A. združený rým, striedavý rým, obkročný rým
- B. prerývaný rým, striedavý rým, obkročný rým
- C. striedavý rým, združený rým, obkročný rým
- D. obkročný rým, združený rým, striedavý rým

14. Pomenujte básnický prostriedok:

„ ona mi z ohňov ...
ona mi svety ...
ona mi kýva ...“

- A. anafora
- B. epiteton

- C. metafora
- D. prirovnanie

15. Nárečja slovenskou alebo potreba písania v tomto nárečí bol kodifikačný spis:

- A. bernolákovskej slovenčiny
- B. štúrovskej slovenčiny
- C. hattalovskej reformy Štúrovho pravopisu
- D. Czambelovej reformy Štúrovho pravopisu

16. V ktorej možnosti sú všetky slová spisovné:

- A. pretek, konvica, paštéta
- B. srdcová vada, obdržal, fenka
- C. dve medaile, dva klavíry, od Táne
- D. batožina, skrutkovač, snímka

17. Označ skupinu slov, ktoré sú utvorené iba pomocou predpony:

- A. robotník, synček, ľadoborec
- B. mačička, riaditeľ, záklon
- C. príborník, kníhkupec, horár
- D. zaviesť, predklon, zaskočiť

18. V ktorej možnosti sú správne napísané cudzie slová:

- A. diskvalifikovať, hypofíza, vyróza
- B. biceps, polyhistor, lineárny
- C. bilaterálny, pinzeta, kripta
- D. antybiotikum, tiran, kybicovať

19. Určte slohový útvar nasledujúcej ukážky:

Pozývame Vás na slávnostnú akadémiu, ktorá sa uskutoční dňa 25. júna 2016 o 17.00 hod. vo vestibule školy pri príležitosti 20. výročia jej vzniku. S pestrým kultúrnym programom sa Vám predstavia žiaci všetkých ročníkov.

Tešíme sa na Vašu účasť.

- A. správa
- B. pozvánka
- C. inzerát
- D. rozprávanie

20. Do ktorej skupiny slov v rámci členenia slovnej zásoby patrí slovo *frflat'*:

- A. nárečové
- B. hovorové
- C. archaizmy
- D. knižné

Ukážka 3:

V PREŠOVE BUDE VIAC OPATROVATELIEK

Mesto Prešov bolo úspešné s projektom domácej opatrovateľskej služby. Opatrovateľskú službu v domácnostiach poskytuje mesto Prešov pre svojich obyvateľov podľa zákona o sociálnych službách. Kým doposiaľ celú službu platilo mesto, vďaka schválenému projektu, o ktorý sa uchádzalo prostredníctvom Implementačnej agentúry Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, sa to zmení.

Mesto môže vďaka projektu získať 500 eur mesačne na každé zo šestdesiatich plne vyťažených pracovných miest domácej opatrovateľskej služby, teda mesačne 30 000 eur. Projekt má trvať od mája 2016 až do konca apríla 2018.

Súčasným trendom je totiž zotrvanie človeka v jeho domácom prirodzenom prostredí čo najdlhšie, čomu pomáhajú aj sociálne služby.

Nárast poskytovaných služieb dokazuje aj štatistika – zatial' čo v marci minulého roku mesto poskytovalo opatrovateľskú službu 99 klientom, v tomto roku je to v rovnakom mesiaci už 140 klientov. Viac je aj tých, ktorí potrebujú poskytovanie služby po 16. hodine. Vlani to bolo v priemere 38 osôb, v tomto roku službu využíva už až 47 prijímateľov.

V domácnostiach poskytujú opatrovateľky najmä sebaobslužné úkony. Často sa stáva, že klienti sú smutní a depresívni a opatrovateľky im pomáhajú prekonávať ich zlé nálady. Opatrovateľky často klientom aj upratujú, sprevádzajú ich k lekárovi, vybavujú im lieky, zdravotnícky materiál a podobne.

(Zdroj: Prešovský magazín: Ročník 60. Číslo 4)

21. Hlavnou téhou v ukážke je:

- A. lepšie poskytnúť sociálne služby odkázaným ľuďom
- B. poskytnúť pracovné miesta
- C. zlepšiť život obyvateľom mesta
- D. získať financie pre mesto

22. Kol'ko eur získa mesto z projektu celkovo:

- A. 530 000 eur
- B. 720 000 eur
- C. 920 000 eur
- D. 840 000 eur

23. Akú činnosť opatrovateľky nevykonávajú:

- A. upratujú
- B. sprevádzajú k lekárovi
- C. vybavujú lieky a zdravotnícky materiál
- D. hospodária s peniazmi klientov

24. Vyberte vetu, v ktorej nie je predmet:

- A. Podarilo sa nám vyliečiť ťažko chorého pacienta.
- B. Porazila piatich súperov naraz.
- C. Urobil to kvôli malej sestre.
- D. Strelili sme sa so známym športovcom.

25. Na zvýšenie dôveryhodnosti tohto textu autor využíva najmä:

- A. odkazy
- B. štatistiku
- C. vlastnú skúsenosť
- D. výsledky prieskumov

26. Ktoré tvrdenie platí pre slovesný vid nasledujúcich slovies: zosypala, čaká, oželiet, zahulákal:

- A. dokonavý, nedokonavý, dokonavý, dokonavý
- B. dokonavý, nedokonavý, dokonavý, nedokonavý
- C. dokonavý, nedokonavý, nedokonavý, dokonavý
- D. nedokonavý, dokonavý, dokonavý, dokonavý

27. Vyberte skupinu správne napísaných podstatných mien:

- A. Prešovská ulica, Kriváň, kvôli
- B. kimono, kresťan, jezuita
- C. Tatry, Európan, bilingválny
- D. Slovenská Republika, cylinder, dynamit

28. Akým slovotvorným postupom vzniklo slovo v slovnom spojení *dvojposteľová izba*:

- A. skracovaním
- B. odvodzovaním pomocou prípony
- C. skladaním
- D. odvodzovaním pomocou predpony

29. Ktoré z uvedených slov má rovnaký vzor ako podstatné meno „(v) únii“:

- A. angličtina
- B. krajina
- C. štúdia
- D. eurozóna

30. V ktorej možnosti je správne určená nasledujúca veta: Štúdia ukázala, že iba polovica obyvateľov eurozóny ovláda jeden cudzí jazyk:

- A. jednoduchá dvojčlenná veta
- B. jednoduché priradovacie súvetie
- C. jednoduchá jednočlenná veta
- D. jednoduché podradovacie súvetie

ODPOVEĎOVÝ HÁROK

skupina A

	Odpoved'	Body
1.	B	1
2.	B	1
3.	C	1
4.	B	1
5.	A	1
6.	D	1
7.	B	1
8.	B	1
9.	C	1
10.	A	1
11.	C	1
12.	B	1
13.	C	1
14.	A	1
15.	B	1
16.	D	1
17.	D	1
18.	B	1
19.	B	1
20.	B	1
21.	A	1
22.	B	1
23.	D	1
24.	C	1
25.	B	1
26.	A	1
27.	B	1
28.	C	1
29.	C	1
30.	D	1